

Sammanfattning av måluppfyllelse och insatsportföljens genomförande

Övergripande bedömning av måluppfyllelse		Övergripande bedömning av insatsportföljens genomförande
Sektor 1	Bedömning av måluppfyllelse	
	Bedömning av insatsportföljens genomförande	
Sektor 2	Bedömning av måluppfyllelse	
	Bedömning av insatsportföljens genomförande	

Sammanfattning av slutsatser och rekommendationer

Ambassadens bedömning är att uppnådda resultat i portföljgenomförandet är i enlighet med förväntat resultat, då bristen på politiskt utrymme och existerande lagstiftning varit redan beaktade riskfaktorer. Dock bedöms strategigenomförandet som endast delvis on-track. Trots liten volym och begränsad möjlighet till val av partners har goda resultat på en rad områden kunnat ses. Både våra samarbetspartners och ett stort antal människor har nåtts och påverkats av de svenska insatserna. Framförallt har dessa bidragit till att öka kapacitet, kunskap och jämställdhet.

Trots den svårarbetade situation som ”startegivänteläget” inneburit för den bilaterala biståndssektionen så har 2015 präglats av ett proaktivt engagemang och identifiering av en rad katalytiska insatser som bidragit både till policyutveckling och underlag inför den kommande landsstrategin.

En omstyrning av framförallt PSD portföljen har givit goda resultat och en strategisk uppstramning som och också inneburit organisatorisk kapacitetsutveckling i flera fall. Omstyrning av portföljen i övrigt kommer att ske genom operationaliseringen av den nya samarbetsstrategin för Etiopien.

Den höga andelen miljö och klimatrelaterade insatser i privatsektorportföljen beror på att ett antal insatser härrör från den tid då land och landsbyggsutveckling var centrala delar av portföljen.

Den politiska dialogen på olika nivåer har kompletterat portföljen och givit vissa påverkansmöjligheter. Dock är det ett kvarstående faktum att direkta och synliga resultat av dialogarbetet är svårt att se i det korta perspektivet.

Det humanitära arbetet har tagit stor del av uppmärksamhet och arbete i anspråk under den senare halvan av 2015. Sveriges snabba reaktion och tillskott av omallokerade medel från Afrikaanslaget har varit mycket

betydelsefullt för de direkt drabbade och för att mobilisera givarkollektivet.

Den humanitära situationen och folkligt uppror i Oromia-regionen räknas som tillkomna risker för genomförandet av strategin men har inte haft några avgörande påverkan ännu

1. Övergripande bedömning av måluppfyllelse och insatsportföljens genomförande

Övergripande bedömning av måluppfyllelse		Övergripande bedömning av insatsportföljens genomförande	
Utbetalt belopp inom strategin 2015:	151,544 MSEK	Totalt strategibelopp:	152 MSEK
Avtalat belopp:	155,563 MSEK	Strategiperiod:	2015-2015
Antal avtalade insatser 2015-12-31:	36 stycken		

Den sammanfattande bedömningen av Sidas bistånd till Etiopien har i stort inte förändrats sedan föregående års rapport. Bedömningen måste ses i ljuset av att gällande strategi formulerades på en analys som gjordes för mer än 10 år sedan. Även om justeringar gjorts i samband med förlängningar så är dessa inte gjorda på grundval av en förnyad analys av kontextuella, politiska, ekonomiska och sociala förändringar. Dock har arbetet under året med identifikation och beredning av insatser vägt i ljuset av det resultatförslag som skickades in från Sida till UD, i juni 2014.

Bedömningen att strategimålen endast till vissa delar kommer uppnås har framförallt med sektormålet för demokratisering och mänskliga rättigheter att göra. Insatser på området begränsas alltså av etiopisk lagstiftning kring mötesfrihet, media och civila samhällets möjligheter att verka i demokrati och MR-frågor. Arbetet med civila och politiska rättigheter är mycket svårt liksom att få till stånd långsiktiga och hållbara resultat när

inriktningen från 2009 inte givit mycket utrymme att använda offentliga institutioner som samarbetspartners. Ambassadens bedömning är att uppnådda resultat är i enlighet med förväntat resultat, då bristen på politiskt utrymme och existerande lagstiftning varit redan beaktade riskfaktorer. Hur vi förhåller oss när vi i auktoritära ekonomier tvingas arbeta med alternativa kanaler och dessa innebär en starkt ökad risk, är en svår men mycket viktig fråga som ställer begreppet riskaptit på sin spets. Vi ser att risken handlar om både brist på kapacitet för genomförandeparten och hållbarhet i resultaten, men också stora effektivitetsrisker då det många gånger krävs oerhört stora och konkreta insatser i projekten av programhandläggarna.

År 2015 har i hög utsträckning präglats av den mycket svåra torka som El Nino föroresakat i Etiopien. Mer än 18 miljoner människor är behov av matbistånd, vatten och andra insatser för sin överlevnad. Sverige identifierade tidigt de stora behoven och kunde genom en

omallokering av biståndsmedel från Afrikaavdelningen och landramen för Etiopien 2016 ge ett stor och i flera avseenden avgörande stöd till WFP om 140MSEK. Denna situation och det arbete som gjorts av oss och andra givare har resulterat i en mycket tätare dialog kring både de akuta behoven och behoven av ett ytterligare förebyggande arbete samt rehabilitering i krisens efterförlopp. I Etiopien idag finns ett mycket närmare samarbete mellan de sk långsiktiga aktörerna och de humanitära. Sverige har här spelat en viktig roll i att gå före med finansiering men också i dialogen kring inhemsk finansiering och möjliga försäkringslösningar såsom Africa Risk Capacity (ARC) för att ytterligare stärka läget för kommande behov som uppstår ur klimatkrisen.

Trots den svårarbetade situation som ”startegivänteläget” inneburit för den bilaterala biståndssektionen så har 2015 präglats av ett proaktivt engagemang och identifiering av en rad katalytiska insatser, vilka beskrivs nedan, som både bidragit till analysunderlag för ambassaden och nationell policyförändring.

En insats Ethiopian School Meal Initiative har haft en sådan katalytisk kraft på nationell policy att den kräver ett omnämnande i denna sammanfattning av strategigenomförandet. Resultatet av en NGOs eldsjälsarbete med att starta ett skolmåltidsprogram genom att etablera mjölkproduktion och brödbak i var och en av de 22 skolor som omfattas av programmet (12 med svenskt stöd) har i kommunerna resulterat i bättre näringsstatus hos eleverna, en 10% minskning av skolk och avhopp och ökade möjligheter till försörjning för de kvinnor som mjölkar och tar hand om korna. På nationell nivå har projektet blivit ett exempel på hur enkelt och effektivt skolmåltider kan distribueras och vilka effekter det snabbt fått och fungerat som en språngbräda för det nationella skolmåltidsprogram som inkluderades i Etiopiens nya utvecklingsplan, GTPII. I tillägg till detta har projektet genererat ett åtagande om nolltolerans för undernäring år 2030 (Seqota declaration). Projektet har också visat sig vara ett bra exempel på hur livsmedelssäkerhet kan skapas även under svår torka.

2. Bedömning av måluppfyllelse och insatsportföljens genomförande per sektor

Sektor	Avtalat 2015, i MSEK	Utfall 2015, i MSEK
Demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet	55,280	55,244
Ekonomisk tillväxt/Privatsektorutveckling	26,578	26,438

2.1 Sektor 1 : Demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet

Bedömning av:	År
Strategieresultatets måluppfyllelse	2015
Insatsportföljens genomförande	

Indikatorer	Utgångsläge 2015	Utfall 2014	Utfall 2015	Det svenska bidraget 2015	Mål 20XX
N/A					
N/A					
N/A					

Målet för sektorn i strategin från 2003 är ”en fortsatt demokratisk utveckling med full respekt för mänskliga rättigheter”. Den politiska och ekonomiska situationen i Etiopien har förändrats mycket sedan 2003. Lagar har införts som begränsar möjligheterna att som givare stötta det civila samhällets organisationer för arbete med rättigheter och påverkansarbete. CSOer kan ta emot medel för att arbeta med sociala tjänster men även verksamheter inom denna sfär begränsas av en mycket snäv uttolkning av lagen. Den bilaterala sektionen har i detta läge fokuserat på två mål, att arbeta med det civila samhällets organisationer brett så att deras deltagande hålls vid liv, och att arbeta med frågor på ett rättighetsbaserat sätt med fokus på jämställdhet. Genom fem paraplyorganisationer stärker stödet ett 100-tal mindre organisationer runt om i hela landet. Sektorn har också fem avtal med FN-organisationer, och tre avtal med enskilda CSOer förutom de fem paraplyorganisationerna. Därutöver ingår i samarbetet ett givargemensamt program för att stärka det civila samhällets organisationer.

Under 2015 förberedde sektionen sig på ett regeringsbeslut om ny strategi och en operationalisering av denna. I det läget, och med begränsade medel, beslutades att stötta

mindre initiativ av katalytisk och/eller forskningskaraktär, initiativ med påverkansdimensioner som också skulle kunna ge ett underlag för operationaliseringsprocessen. Resultatet av dessa; ”State of Addis Abeba Report”, en studie av förutsättningar, livsvillkor och policy som på olika sätt påverkar den urbana befolkningen samt ”Wellbeing Dynamics in Ethiopia (WIDE)”, en longitudinell studie av den sociala utvecklingen i 20 områden i Etiopien, faller ut 2016.

Resultaten för 2015 har varit många och goda och fördelar sig över samtliga regioner i landet. De är framförallt tre övergripande resultat som bidrar till sektormålets uppfyllelse. Dessa kommer ur en analys av portföljen som helhet och speglar flera partners arbete.

- Flickor och unga kvinnor som lever i fattigdom klarar sig igenom skolan och kan nå högre utbildning och/eller få tillgång till ledarskapsutveckling.
- Kvinnor har tillgång till krediter och träning så att de kan driva företag och försörja sig.
- Våld mot kvinnor, inklusive skadliga sedvänjor, accepteras inte längre, utan bekämpas.

2.1.1 Flickor och unga kvinnor som lever i fattigdom klarar sig igenom skolan och kan nå högre utbildning och/eller få tillgång till ledarskapsutveckling.

Resultaten kommer ur en rad interventioner som på olika sätt syftar till att fylla de behov som flickor och kvinnor har för att kunna klara sig igenom skolan och fortsätta sin utbildning på olika stadier i utbildningssystemet. Det handlar om insatser för att göra skolmiljön tryggare och anpassad till flickors behov, att stötta finansiellt, materiellt och moraliskt, medvetandegöra omgivningen och skapa kvinnliga ledare och förebilder. Toaletter för flickor, bidrag till skoluniformer och skrivmateriel är exempel på insatser som varit avgörande för flickor att kunna gå i skolan och inte avbryta sin skolgång. Civilsamhälles-organisationer liksom FNs gemensamma genderprogram har bidragit till att sammanlagt 21341 flickor gått ut gymnasiet. Stödundervisning, genom ömsesidig stöttning och genom att det skapades särskilda rum för flickor när de in klarar att vara tillsammans med pojkarna, att ta sig igenom gymnasiet

Genom att flickor fortsätter sin gymnasieutbildning har de kunnat stå emot pressen att gifta sig. Alfabetisering för kvinnor har bidragit till att de nu kan läsa, räkna och underteckna dokument och klarar sina företag bättre.

Exempel på resultat

- 1485 utsatta barn, varav 766 flickor har fått skor, uniformer och skolmaterial och stöd i sitt skolarbete, 95% klarade sig vidare till nästa klass.ⁱ
- 5652 barn har fått mat i skolanⁱⁱ
- 21341 flickor har gått ut gymnasietⁱⁱⁱ
- 535 flickor och kvinnor har ingått i alfabetiseringsprogram^{iv}
- 500 kvinnor har fått yrkesutbildning^v
- 635 fattiga kvinnor har fått stöd till fortsatt universitetsutbildning^{vi}
- 58 kvinnliga tjänstemän på federal och regional nivå och 500 andra kvinnor har fått ledarskapsutbildning^{vii}

2.1.2 Kvinnor har tillgång till krediter och träning så att de kan driva företag och försörja sig.

Arbetet med att stärka kvinnors ekonomiska egenmakt är en viktig del av kvinnors rättigheter och ett rättighetsområde som är mindre känsligt att arbeta med ur ett politiskt perspektiv i Etiopien. Kapacitetsutveckling, tillgång till kapital och affärskunskap är de viktigaste förutsättningarna och grundbulten i de insatser som Sverige har stöttat. En effekt av stödet är att kvinnornas självständighet, möjlighet att finansiera sina barns skolgång, och att spara till och äga tillgångar har ökat avsevärt. De grupper av kvinnor som framförallt omfattats av insatserna är vårdnadshavare av utsatta och föräldralösa

barn, kvinnor som är ensamförsörjare men också andra kvinnor som lever i fattigdom och som söker försörjningsmöjligheter utanför hemmet. Detta har resulterat i att de kunnat engagera sig i olika företag inom jordbruk, kafeteriatjänster, bageri och mejeriproduktion och distribution. De har inte bara förbättrat sitt eget levebröd utan de stödjer även i sin tur unga kvinnor med ekonomiska svårigheter och som berövats sina grundläggande rättigheter att äga och som möter våld och andra utmaningar att utveckla sin egen ekonomiska situation. Kvinnorna förstår i större utsträckning betydelsen av att spara pengar och har börjat äga tillgångar.

Resultaten har också inneburit en förändring i småsamhällens genomsnittliga månatliga/årliga

besparingar och inkomster vilket i sin tur har bidragit till att minska förekomsten av könsbaserat våld.

En metod som används av många organisationer för att öka kvinnors deltagande och röst är sk ”community conversations” där medborgare och företrädare för olika institutioner diskuterar och informerar om möjligheter och resultat. Dessa resultat och insatser bidrar i hög grad också till privatsektorstillsattningsportföljens målluppfyllelse.

Exempel på resultat

- 5330 kvinnor fått tillgång till krediter^{viii}
- 3148 människor är medlemmar i 40-talet sparföreningar av dessa är 90% kvinnor^{ix}
- 3000 kvinnor har fått utbildning för att kunna starta inkomstgenererande verksamheter^x
- 811 kvinnor har fått startbidrag och startat verksamhet för att försörja de utsatta barn de tagit hand om^{xi}

2.1.3 Våld mot kvinnor, inklusive skadliga sedvänjor, accepteras inte längre, utan bekämpas

Trots att arbetet mot skadliga sedvänjor är ett av de områden som inte kan finansieras av externa medel enligt civilsamhällesproklamationen från 2009 har ambassaden framgångsrikt kunnat stödja insatser genom ett flertal civilsamhällesorganisationer och det givargemensamma genderprogrammet. När företeelsen adresseras från ett hälsoperspektiv eller blir en viktig fråga för samhällenas egna invånare tillåts organisationerna att arbeta med frågan. Könstympning är förbjudet enligt lag i Etiopien men man räknar med att 70% av alla kvinnor är könstympade i en eller annan grad. I åldersspannet 0-14 år är dock siffran 24 procent vilket tyder på en nedåtgående trend. Då medellivslängden stadigt ökar kommer det att ta lång tid innan en förändring av den totala siffran kan skönjas. Också här har metoden med lokala dialogfora spelat en stor roll för att sprida kunskap och förändra attityder, men också för att skapa regelverk och åtaganden i de lokala strukturerna att avskaffa könsbaserat våld. Dialogerna syftar i slutändan till att ta itu med ojämlikhet mellan könen till följd av traditionella föreställningar och praxis inom samhällena. Utvärderings-rapporter om dessa aktiviteter visar att det sker förändringar. För

närvarande har förekomsten av våld i hemmet och dess orsaksfaktorer minskat i alla områden. Kvinnor har ökat sin status i sina samhällen med hjälp av diskussioner om sociala frågor och de börjar bli ikoner i samhället för sitt aktiva deltagande i samhällssamtalssessioner.

FN-systemet har arbetat intensivt med att stötta den Etiopiska statens system för att bekämpa och bestrida våld mot kvinnor. Arbeta och deltagande utbildning av berörda instanser har skett runt om i landet. Studier har genomförts. Tidiga äktenskap, könstympning och andra skadliga sedvänjor har behandlats. Mäns roll i arbetet mot våld mot kvinnor har lyfts upp. Kampanjer mot våld har blandats med att nya strukturer har utarbetats. Detta har inkluderat stöd till att upprätta olika system för att stötta offer, allt ifrån speciella enheter vid domstolar till kvinnojourer. Särskilda kliniker har upprättats för dem som varit utsatta för sexuella övergrepp. Kring detta och kring komplikationer efter könstympning växer arbetet inom hälso-systemet på flera nivåer. En annan strukturell förändring är att man i sex distrikt i södra Etiopien, i Gamogoffa och Segen zonerna, har institutionaliserat fora

mot skadliga sedvänjor. Dessa består av både statliga aktörer och gräsrotsorganisationer och har inrättats i syfte att integrera frågorna om våld mot kvinnor i den dagliga verksamheten i samhället samt i statliga strukturer. Bland annat har dessa fora varit mycket aktiva genom att rapportera och följa kvinnovåldsfall i domstolar på stadsdels- och distriktsnivå (*Kebele* och *Woreda*). Stöd till elever för att motverka sexuella trakasserier är en annan viktig insats. Organisationen Initiative Africa har gjort en base-line-studie av sexuella trakasserier på skolor. Resultatet förväntas under 2016.

Exempel på resultat

- 85 207 människor har nåtts i kampanjer för att skapa medvetande kring könsstämpning, barnäktenskap, hemgift, polygami och hustru arv^{xii}
- 3000 flickor har räddats undan könsstämpning^{xiii}
- 958 fall av tidiga giftermål och upplösts^{xiv}
- 994 kvinnor och barn fick stöd vid kvinnojourer^{xv}
- Hot-lines har etablerats vid flera universitet där studenter kan få råd och hjälp kring SRHR och GBV^{xvi}
- 32 000 medlemmar i lokala organisationer fick utbildning i skydd av barn^{xvii}

2.2 Sektor 2: Ekonomisk tillväxt

År	
Bedömning av:	2015
Strategieresultatets måluppfyllelse	
Insatsportföljens genomförande	

Indikatorer	Utgångsläge 2015	Utfall 2014	Utfall 2015	Det svenska bidraget 2015	Mål 20XX
N/A					
N/A					

Portföljen bedöms ha bidragit till måluppfyllelsen av sektormålet; "Att främja ökad sysselsättning och inkomstmöjligheter för kvinnor och män genom utveckling och diversifiering av den privata sektorn" trots den lilla volymen. Både måluppfyllelse och portföljgenomförande bedöms således vara on-track. Portföljens två spår; 1)reformförändring och 2)entreprenörskap för diversifierade och ökade försörjningsmöjligheter för kvinnor och andra marginaliserade grupper bedöms komplettera varandra väl. En gemensam nämnare för programmen är att de, direkt eller indirekt, uttryckligen eller mindre tydligt uttalad, passar in i en förändringsteori där

förhållandena skapas för fattiga människor att förbättra sina inkomster genom aktiviteter som underlättar och ökar möjligheterna för kommersiell verksamhet. Programmen adresserar flaskhalsar hela vägen från "mikronivå" för att förenkla den småskaliga jordbruksnäringens transaktioner särskilt värdekedjor till att underlätta tillträde till marknader genom hårda och mjuka infrastrukturförbättringar. De omfattar också förstärkning av kopplingar till kritiska aktörer "uppströms" i olika värdekedjor samt som leverantörer av stödtjänster runt fattigdomsrelaterade värdekedjor.

Stöd till handelskammersystemet och ett givargemensamt program med IFC för stärkande av investeringsklimat hör till reformförändringsdelen medan stöd till tre CSOer ORDA, MELCA och AWEA bidrar till att etablera marknadslänkar, etablerings- och diversifierade försörjningsmöjligheter för kvinnliga entreprenörer, ungdomar och jordbrukskooperativ. PPDPn mellan Volvo/Unido och Selam yrkesskola har varit det första exemplet på hur ambassaden arbetar med att finna alternativa finansierings- och programmodeller, som syftar till att både adressera individens behov av kompetens, för bättre jobb och förbättra utbildningssystem och pedagogik på en mer systematisk nivå. Ytterligare en PPDP mellan ILO, HM och

Kapacitetsbrister hos genomförande-organisationerna samt system som inte främjar jämlika förutsättningar för marknadsutveckling för små och medelstora företag är kvarstående hinder för investerings och affärsklimatsutveckling som skulle främja en ökad produktivitet och med det en ökad sysselsättning. Översynen visade tydligt att det privat/offentliga dialogforum som etablerats och stöttas av Sverige, utgör

Tre övergripande resultat illustrerar portföljen;

- Människor har fått möjligheter till försörjning har ökat;

Sida för att främja industriella relationer har inletts. Programmet är en del av ILOs Decent Work program. Ännu är det för tidigt att säga något om resultaten men initiativet har mottagits mycket positivt av Etiopien.

Ambassaden påbörjade under 2014 en viktig genomlysning av den samlade inriktningen och måluppfyllelsen av portföljen för ekonomisk tillväxt, där också ett visst kapacitets-utvecklingsstöd för att organisationerna ingått. Detta arbete har fortsatt under 2015 och året har präglats av stora insatser för att konsolidera och kvalitetssäkra portföljen.

själva kärnan i privatsektor utveckling i Etiopien och att orsaken till framgången berott på en konstruktiv, faktabaserad och lösningsorienterad ansats från privata sektorn genom, ECCSA och dess privatsektorutvecklingshub, PSD. En ny fas av stödet har inletts. Portföljen har i ökande grad fått en inriktning som också adresserar miljö och klimathänsyn vilket speglas i det tredje resultatet nedan.

- Investerings/förtegensklimatet har förbättras
- Människor har förbättrat sin motståndskraft mot miljö- och klimatförändringar

2.2.1 Människors möjligheter till försörjning har ökat.

Den stora majoriteten av människor i Etiopien lever på landsbygden och är beroende av småskaliga omorderna och regnberoende jordbruk. En ökande arbetslöshet och en mycket långsam utveckling av produktiv industri gör att behovet av hållbara försörjningsmöjligheter är mycket stort. De övergripande resultaten för sektorn är ökad

sysselsättning och ökad inkomst. Då dessa är svårsmåttbara och behöver mätas över ett antal år för att kunna spegla en reell och hållbar förändring finns inte genomgående dokumenterade resultat av dessa. Det finns dock starka indikationer genom enskilda organisationers resultat att dessa två indikatorer också är på rätt väg. Exempelvis visade MTRen av ORDA att

kvinnors och ungdomars inkomster i projekt populationen, genom bland annat insatser för biodiversifiering och kunskap om inkomstgenererande aktiviteter, ökat med 366 procent. Affärsklimatet i Etiopien är inskränkt, brist på tillgång till finansiella tjänster och mark samt en svårtillgänglig byråkrati utgör hinder framför allt för de mindre företagarna. Begränsad tillgång till information samt låg utbildningsnivå hos arbetstagarna utgör andra hinder. Bristen på ekonomisk egenmakt för kvinnor påverkar också den ekonomiska tillväxten. För att nå resultat. Olika projekt i portföljen adresserar kapacitets- och kunskapsbrister genom utbildning, informations och kommunikationsinsatser.

Exempel på resultat

- 8335 människor har fått träning i affärsverksamhet inkl. värdekedjor^{xviii}
- 300% ökning av småjordbrukares inkomster (486 undersökta hushåll)^{xix}
- 366% ökning av inkomst för kvinnor och ungdomar (486 undersökta hushåll)^{xx}
- 60 lokala institutioner fått kapacitetsutveckling i affärsverksamhet.^{xxi}

2.1.2 Investerings/förtecksklimatet har förbättras

Ytterligare minskning av inkomstrelaterad fattigdom i Etiopien kommer i stor utsträckning vara beroende av landets möjlighet att nå produktivitetshöjning och ökad konkurrenskraft inom framförallt jordbruk-, service, och industrisektorn. Här spelar affärs- och investeringsklimatet en viktig roll. Ett förbättrat affärsklimat liksom fungerande och tillgängliga marknader, där den privata sektorn kan växa, bli mer produktiv och konkurrenskraftig är därför av avgörande betydelse för sysselsättningskapande. Projektet ”Investeringsklimat” är en multi-givarfond genomförs av IFC. De viktigaste resultaten är: 1) Förbättrad effektivitet i handelslogistik för export och import i Etiopien. 2) förenklade förfaranden och förbättrad miljö för registrering och verksam business 3) mer effektivt, öppet och

användarvänligt företagsbeskattning. Genom att; gå igenom strategier och bestämmelser som rör handel och investeringar, regleringar och skatteförvaltningen och föreslå förbättringar baserade på samråd mellan regeringen och industrin och exempel från andra länder samt tillhandahålla utbildning och tekniskt bistånd för att genomföra överenskomna reformer, har programmet bidragit till;

Exempel på resultat

- 15 reformer har accepterats^{xxii}

Ännu återstår dock effekten på hur detta påverkar företagen.

2.1.3 Människor har förbättrat sin motståndskraft mot miljö- och klimatförändringar

Trots att den innevarande strategin inte har miljö och klimatarbete som ett resultatområde så har portföljen bidragit till detta område på en rad områden utifrån ett landsbyggsutvecklings- och privatsektorutvecklingsansats. Genom en rad aktiviteter, som spänner från stöd till effektivare bevattningsmetoder, val av grödor och markrehabilitering, biosfärbete till affärsutvecklingstjänster

och tillgång till finansiering, har förutsättningar för att människor ska kunna bättre stå emot de chocker som klimat och miljöförstöring för med sig. Ökad sysselsättning, inkomst och matsäkerhet är syftet med ”Harvest” programmet som genomförs av ORDA och Insatserna adresserar både situationer av torka och översvämning och har fått effekter på ett stort antal människor i programområdena

och fört med sig stora produktionsökningar i grödor som baljväxter och grönsaker. Bevattnings genom att använda sig av enkla mekaniska pumpar; diversifiering av grödor och bredda inkomstgenerering till en blandverksamhet bidrog till att sprida riskerna och öka inkomsten och därmed öka motståndskraften hos människor. Alla insatser har drivits utifrån identifierade behov hos människor i området.

Exempel på resultat

- 90 000 människor har påverkats av miljöförbättringar genom programmen ^{xxiii}
- 102 procentig ökning av grönsaks-skördar. ^{xxiv}
- 2550 människor har fått utbildning i biodiversitet. ^{xxv}

3. Synergier med andra strategier

Utbett belopp inom andra anslagsposter som gick till landet/regionen 2015:	118, 919 MSEK
Humanitära insatser, ap. 1	86, 032*
Stöd genom svenska organisationer i det civila samhället, ap. 5	31,785
Forskningssamarbete, ap. 32	-0,892
Garantier	-

Den ovanstående siffran vad gäller det humanitära insatser inkluderar inte de omallokerade medel från Afrikaanslaget till den humanitära krisen i Etiopien. Av de 140 MSEK utbetalades 70 MSEK under 2015 övriga 70MSEK betalas ut 2016. Bidraget har givit 1,5 miljoner människor mat under två s.k. distributionsrundor som vid denna tidpunkt skedde med 6 veckors mellanrum. Arbetet i givargruppen kring den humanitära krisen har stärkt samarbetet mellan de humanitära och så kallade utvecklingspartnererna. I portföljen finns också ett stöd till UNFPA för stärkt service och SRHR i flyktingläger och vårdbyar i Gambellaregionen. Ansatsen med stöd till både

läger och byar är ämnad minska konfliktkänsligheten i programmet.

Synergier med forskningsanslaget handlar främst om insatser på planeringsstadiet som i det närmaste slutförts under 2015. Dels är det utveckling av uppdragsutbildning vid AAU där skräddarsydd utbildning i ledarskap till CSOer kommer att ge effekt på både deras kapacitet och AAUs förmåga att mobilisera resurser.

Att forskningsanslaget är negativt 2015 beror på att Addis Abeba universitetet liksom AHRI kunde utnyttja överskjutande medel från tidigare år.

4. Givarkontext

Biståndets (totala) andel av statsbudgeten utgör 6%

Sveriges andel av totala biståndet utgör 0,8 %

Givargemensam samarbetsstrategi 200X - 20XX undertecknat av [XX] givare	Gemensamma EU-strategin gäller 2010- 2015* Status på EU-gemensamprogrammering:
De fem största givarna (organisationer och/eller länder) är: EU-del, WB, USAID, DIFID, AfDBKbp3Fs	Sverige är den 18:e störste givaren** Av EU MS är Sverige den 8 :e störste givaren

*Ny EU-gemensam strategi under utarbetning

** Med den för 2015 gällande strategin

Situationen har inte förändrats sedan 2014 års rapport. Etiopien, och den pan-afrikanska hub landet utgör, samlar många givarländer och organisationer. Detta är till exempel Storbritanniens största programland och Norge beslutade 2014 att göra Etiopien till ett av sina 12 programländer med utbildningssektorn som nytt område. Samverkan i de olika givarsamordningsorgan som finns på plats är god. Sverige är medlem i den exekutiva kommittén för den stora givarsamordningsgruppen (DAG). Den viktigaste effekten av ett aktivt medlemskap i DAG bedöms framförallt vara det arbete som görs gemensamt för att adressera DEMO/MR situationen i landet. Detta sker genom högnivådialog och gemensamma fältresor vars resultat sedan används i dialogen med regeringen och som ett svar på människorättsorganisationers krav på ansvar och transparens från givarkollektivet. Under 2015 förekom ingen högnivådialog med finansministeriet. Orsaken bedömdes vara att den humanitära krisen krävde all uppmärksamhet.

FN-samarbetet fungerar på det stora väl och vi har förutom program med UNFPA, UNWomen, UNODC och IFC/Världsbanken

en fortlöpande och nära dialog genom deltagande i DAG, bilaterala möten och en explorativ ansats inför den kommande strategin. UNDP-samarbetet har förbättrats avsevärt och mycket på grund av att en ny RC utsetts som med en mycket större inkluderande och mäklande förmåga på kort tid lyckats samla givarkollektivets förtroende. Mänskliga rättigheter och demokratisering är inte längre tabu. Hon har också mycket stark humanitär erfarenhet och kompetens vilket visat sig inte minst i relation till de otroligt stora utmaningar som torkan skapat för Etiopien och alla som arbetar med bistånd i landet.

Programansvarig för PSD har i slutet av 2015 nominerats och sedan valts enhälligt till ordförande för den övergripande givarkoordineringsplattformen för fonderna (MDI) i IFC-programmet.

EU-samarbetet omfattar 22 bilaterala biståndsgivare och fokus har varit arbetet kring den gemensamprogrammeringsstrategin för 2016-2020.

5. Lärdomar och rekommendationer

Den viktigaste lärdomen och rekommendationen, skriven i en stund då vi vet att en ny samarbetsstrategi för Etiopien är antagen, blir utifrån ett perspektiv av många års avsaknad av strategi, en liten finansiell

volym, årliga beslut om fortsatt samarbete samt inget eller mycket litet samarbete med staten och offentliga institutioner. Sveriges bidrag har varit mycket resurskrävande i sin utformning då förutsägbarhet, möjlighet till

biståndseffektivitet och hållbara resultat varit mycket små. Vi har egentligen frångått många av de principer som Sverige står för vad gäller biståndseffektivitet även om vi försökt efterleva dem i det lilla formatet..

Hade det då varit bättre att inte bedriva utvecklingssamarbete här alls? Nej, jag tror att vi trots allt genom att inte låta vår röst bli lika liten som volymen, att hålla fast vid fattigdoms och rättighetsperspektiv åstadkommit resultat för människor i Etiopien, för organisationer som annars skulle haft svårt att överleva och genom att vi hade en så lång och stark relation med Etiopien så har vi haft ett förtroendekapital att bygga på. Vi har kunnat följa våra partners i deras strävan att trots restriktioner arbeta kreativt och innovativt, att genom att delta i olika givarforum och dialog på hög nivå har vi kunnat motivera vår inriktning och samtidigt inte ”överge” människor som kämpar för sin överlevnad.

I ett icke fullt så filosofiskt perspektiv finns också andra lärdomar att dra;

- bidrar till innovationer inom privata sektorn som verkar bland de fattiga

Sektionens aktiva arbete med ett rättighets- och fattigdoms perspektiv, där lokalt ägarskap och engagemang har varit avgörande för resultaten och portföljens sammansättning. Jämställdhet har varit en framgångsrik röd tråd, som också har höjt kvaliteten på fattigdomsperspektivet och deltagandaspekter. De Sida finansierade insatserna bidrar till;

- policyutveckling inom avgörande områden som investerings och etableringsklimat (EECSA och IFC) arbetsmarknadspolitik genom utveckling av industriella relationer, (ILO), ungdomsarbetslöshet och andra utvecklingsfrågor som rör unga genom longitudinella kvalitativa studier av 20 distrikt , (WIDE) och urbaniseringens effekter på fattiga människor genom UN-Habitats studie The state of Addis Abeba, report.
- CSOs utveckling
- bidrar till ökad jämställdhet genom konkreta insatser och policynära arbete

5.1 Implikationer för omstyrning av innevarande strategi

Detta kommer att ske genom operationaliseringen av den nyligen antagna strategin för Etiopien.

-
- ⁱ Initiative Africa, Annual Report 2014-2015.
 - ⁱⁱ ESMI, School Milk project Progress Report from February to December 2015
 - ⁱⁱⁱ a) Initiative Africa, Annual Report 2014-2015.
b) Report of the Administrative Agent of the Ethiopian One Fund for the Period 1 January to 31 December 2014
 - ^{iv} Initiative Africa, Annual Report 2014-2015.
Sida/UEWCA CSO Support Program Yearly (January 1st – December 31st, 2015) Activities and Financial Performance Report
 - ^v Sida/UEWCA CSO Support Program Yearly (January 1st – December 31st, 2015) Activities and Financial Performance Report
 - ^{vi} Report of the Administrative Agent of the Ethiopian One Fund for the Period 1 January to 31 December 2014
KMG, Transforming Lives-Women Led community Development Programme, Summary of Semi-Annual Programs Progress Report January 2015 - July, 2015
 - ^{vii} Report of the Administrative Agent of the Ethiopian One Fund for the Period 1 January to 31 December 2014
Jerusalem Children and Community Development Organisation, Annual Report 2014-2015
 - ^{viii} Sida/UEWCA CSO Support Program Yearly (January 1st – December 31st, 2015) Activities and Financial Performance Report
KMG, Transforming Lives-Women Led community Development Programme, Summary of Semi-Annual Programs Progress Report January 2015 - July, 2015
 - ^{ix} Report of the Administrative Agent of the Ethiopian One Fund for the Period 1 January to 31 December 2014
Jerusalem Children and Community Development Organisation, Annual Report 2014-2015
 - ^x Report of the Administrative Agent of the Ethiopian One Fund for the Period 1 January to 31 December 2014
Jerusalem Children and Community Development Organisation, Annual Report 2014-2015
 - ^{xi} Jerusalem Children and Community Development Organisation, Annual Report 2014-2015
 - ^{xii} Report of the Administrative Agent of the Ethiopian One Fund for the Period 1 January to 31 December 2014
KMG, Transforming Lives-Women Led community Development Programme, Summary of Semi-Annual Programs Progress Report January 2015 - July, 2015
Mothers and Children Multisectoral Development Organization (MCMDO), Annual Report January 1st to December 31st, 2015
 - ^{xiii} Report of the Administrative Agent of the Ethiopian One Fund for the Period 1 January to 31 December 2014
Sida/UEWCA CSO Support Program Yearly (January 1st – December 31st, 2015) Activities and Financial Performance Report
KMG, Transforming Lives-Women Led community Development Programme, Summary of Semi-Annual Programs Progress Report January 2015 - July, 2015
 - ^{xiv} Sida/UEWCA CSO Support Program Yearly (January 1st – December 31st, 2015) Activities and Financial Performance Report
 - ^{xv} Report of the Administrative Agent of the Ethiopian One Fund for the Period 1 January to 31 December 2014
 - ^{xvi} Report of the Administrative Agent of the Ethiopian One Fund for the Period 1 January to 31 December 2014
 - ^{xvii} Jerusalem Children and Community Development Organisation, Annual Report 2014-2015
 - ^{xviii} 1) Harvest PLUS: Smallholder, women and youth Economic empowerment project, Annual Report, 2015
2) Midterm Evaluation of HARVEST Plus: Smallholders, Women and Youth Economic Empowerment Project
3) Annual report of the SIDA financed Majang Project for the implementing period of January 01, 2015 - December 31, 2015
4) IFC Ethiopia MDI Investment Climate Program Progress report July- December 2015
5) HDECoVA end of 2015 progress report.
 - ^{xix} Harvest PLUS: Smallholder, women and youth Economic empowerment project, Annual Report, 2015
Midterm Evaluation of HARVEST Plus: Smallholders, Women and Youth Economic Empowerment Project
 - ^{xx} Harvest PLUS: Smallholder, women and youth Economic empowerment project, Annual Report, 2015
Midterm Evaluation of HARVEST Plus: Smallholders, Women and Youth Economic Empowerment Project
 - ^{xxi} 1) Harvest PLUS: Smallholder, women and youth Economic empowerment project, Annual Report, 2015
2) Midterm Evaluation of HARVEST Plus: Smallholders, Women and Youth Economic Empowerment Project

3)Annual report of the SIDA financed Majang Project for the implementing period of January 01, 2015 - December 31, 2015

4)IFC Ethiopia MDI Investment Climate Program Progress report July- December 2015

5)HDECoVA end of 2015 progress report.

^{xxiii} 1)Harvest PLUS:Smallholder, women and youth Economic empowerment project, Annual Report, 2015
2)Midterm Evaluation of HARVEST Plus: Smallholders, Women and Youth Economic Empowerment Project
3)Annual report of the SIDA financed Majang Project for the implementing period of January 01, 2015 - December 31, 2015

^{xxiv} 1)Harvest PLUS:Smallholder, women and youth Economic empowerment project, Annual Report, 2015
2)Midterm Evaluation of HARVEST Plus: Smallholders, Women and Youth Economic Empowerment Project

^{xxv} 1)Harvest PLUS:Smallholder, women and youth Economic empowerment project, Annual Report, 2015
2)Midterm Evaluation of HARVEST Plus: Smallholders, Women and Youth Economic Empowerment Project.
3)Annual report of the SIDA financed Majang Project for the implementing period of January 01, 2015 - December 31, 2015